

יום רביעי ט"ו בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - ב'

1. **משנה - תקנת חכמים שבתולה נשאת ביום רביעי בשבוע, ואלמנה ביום חמישי. מה הטעם שבתולה?**
בתי דין יושבים בעיירות בשני וחמישי, וכך אם לא ימצא בתולים ישכים בחמישי לבי"ד לברר אם זינתה תחתיו ונאסרה לו, אבל אם יתחתן ביום אחד חששו שתתקדר דעתו עד שבי"ד ישבו.
2. **מה ביאר רב יוסף בשם שמואל בענין משנתנו?**
[בהו"א שמואל תלה את משנתנו בענין 'הגיע הזמן'. אך תהא על דבריו כיצד תולה משנתנו שמפורש בה טעם, במשנה שלא מפורש טעמה].
הטעם שלא תקנו שתנשא אף ביום ראשון וישכים לבי"ד בשני - שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא טורח בסעודה 3 ימים וברביעי כונסה. וכיון שהדין הוא שחייב הארוס במזונות ארוסתו מהתאריך שצריך לישאנה, י"ב חודש שבתולה, [ואם הוא כהן אף אוכלת בתרומה], אם הגיע הזמן ביום א' ולא נישאו כיון שאנוס מחמת תקנת 'שקדו' אינו מעלה לה מזונות.
3. **מה הדין אם חלה הוא, או שחלתה היא, או שפירסה נדה, האם מעלה לה מזונות?**
מכך שפטור כשאנוס מחמת התקנה למד רב יוסף: שאף במקרים אלו אינו מעלה לה מזונות. אבל אמוראים אחרים הסתפקו בכל אחד מהמקרים:
א. **חלה - האם פטור רק כשאנוס מחמת תקנת חכמים, וכאן שחוליו גרם יתחייב.**
ב. **חלתה - אף אם חלה חייב יתכן שכאן יכול לומר הרי אני מוכן ופטור, מצד שני יכולה לומר לו 'נסתחפה שדך' ואם יכולה נסתפק את הספק הבא.**
ג. **פירסה נדה - בשעת ווסתה וודאי שפטור שהרי אינה יכולה לומר נסתחפה שדך, והספק שלא בשעת ווסתה האם כיון שאורח בא שלא בזמנו יכולה לומר נסתחפה שדך או שמא כיון שיש נשים שמשנות ווסתם נחשב כשעת ווסתה.**
4. **מנין רצה רב אחאי לפשוט את הספיקות הנ"ל?**
שנינו: 'הגיע זמן ולא נישאן אוכלות משלו' לא נישאו, משמע שהעיכוּב מצידם וא"כ מדוע אוכלות משלו. אלא כנראה שנאנסה ונפסק שחייב. **רב אשי דחה:** מדובר שהבעלים עיכבו והטעם שנכתב 'לא נישאו' משום הרישא שעוסקת בהן.
5. **אדם שאמר לאשתו הרי זה גיטך אם לא באתי תוך שלושים יום ונאנס ולא בא. סבר רבא שמגורשת ולא מועיל טענת אונס בגיטין. מנין לרבא?**
א. **ראיה ממשנה -** יחול גט זה אם לא אבא מעכשיו ועד י"ב חודש ומת בתוך הי"ב חודש אינו גט, כיון שאין המתים מגרשים, משמע שאם חלה הרי זה גט, ואע"פ שנאנס.
ונדחה: יתכן שאף ב'חלה' אינו גט, והטעם ששנינו 'מת' לחדש את זה עצמו שאין גט לאחר מיתה.
והקשו: הדין של 'אין גט לאחר מיתה' כבר שנינו מפורש ברישא של אותה משנה.
ותירצו: יתכן שהוצרכו לחדש זאת אף בסיפא במקרה של 'אם לא באתי' כדי לחלוק על שיטת 'רבתינו' שהחשיבוה כגרושה ואינה צריכה יבום או חליצה אם מת בלא בנים, כיון שסברו שזמנו של שטר מוכיח שאם לא יבא הבעל בתוך י"ב חודש יחול הגט למפרע מיום כתיבתו.
ב. **ראיה מהמשך המשנה -** 'מעכשיו [יחול הגט] אם לא באתי מכאן ועד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש, הרי זה גט'. ואע"פ שאין אונס גדול ממת, מכל מקום ה"ז גט ולכאורה הוא הדין בחלה.
ונדחה: יתכן שדוקא מת, כיון שכל מה שכתב את הגט כדי שלא תיפול ליבם, לכן באונס מיתה לא מעונין לבטל הגט, אבל באונס חולי כן מבטל.
ג. **ראיה מהמעשה** באדם שאמר אם לא אבא מכאן ועד שלושים יום, יחול הגט. והגיע בסוף שלושים יום והפסיקו מעבר הנהר אמר להם 'ראו שהגעתי' ופסק שמואל שלא נחשב שהגיע. משמע שאע"פ שהיה אנוס הגט חל.
ונדחה: יתכן שבאונס שמצוי אכן חל הגט כיון שהיה לו להתנות שאם יאנס לא יחול, ומכך שלא התנה הפסיד לעצמו.
ד. **למסקנא -** רבא סברא מעצמו אמר - אף שמדאורייתא יש טענת אונס, מדרבנן הגט חל -
א. משום צנועות שאם נפסוק שבטל הגט במקרה שלא יאנס, תחשוש בצדקותה שנאנס ותשב עגונה.
ב. משום פרוצות שאף כשבאמת יאנס, תאמר שלא נאנס, וכשיתברר שנאנס ימצא שהגט בטל ובניה מהבעל השני ממזרים.